

21 maart 2024

CD Externe veiligheid

LOZINGEN ZZS STOFFEN EN PFAS: PROBLEEM VOOR DE BRONNEN VAN DRINKWATER

Lozingen van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) leiden regelmatig tot innamestops voor de drinkwatervoorziening. Met de toenemende droogte en lage rivierafvoeren wordt dit probleem naar verwachting alleen maar groter. Lozingen vergroten de uitdaging die Nederland heeft met het tijdig bereiken van de doelen van de Kader Richtlijn Water uiterlijk 2027. Het is daarom belangrijk dat de goede beleidsvoornemens op dit terrein, gericht op minimalisatie van de emissies van ZZS, en PFAS in het bijzonder, daadwerkelijk worden vertaald in aangescherpte vergunningsvoorwaarden en voldoende toezicht.

OVERZICHT LOZINGEN ONTBREEKT

De adviescommissie van Aartsen bracht in maart 2021 het rapport 'Om de leefomgeving' uit. De conclusie was dat het slecht gesteld is met het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Het programmaplan van het Interbestuurlijk programma Versterking VTH-stelsel beoogt dit gat te dichten. In de praktijk lukt dat nog slecht. De bestuurlijke afspraak van 2020 binnen de Delta-aanpak waterkwaliteit over het herzien van alle vergunningen voor ZZS stoffen is niet nagekomen. Afspraak was dat ruim twee jaar geleden (begin 2022) het beeld van de opgave compleet zou zijn, maar tot op heden is er geen volledig zicht op gebruik en emissies van ZZS-stoffen. Er is nog steeds een grote achterstand bij de verschillende bevoegde gezagen (Rijkswaterstaat, waterschappen, omgevingsdiensten) als het gaat om de actualisatie van lozingsvergunningen. Dat geldt ook voor PFAS-lozingen, waar het totale zicht op ontbreekt.

Dit wordt geïllustreerd door het rapport van AT-Osborne "Inventarisatie vergunde PFAS-emissies in Nederland". Het rapport komt tot een totaal aan vergunde lozingen van enkele kg PFAS per jaar. Uit rapporten van Rijkswaterstaat uit 2021 blijkt dat er tientallen kg in de Maas en honderden kg in de Rijn PFAS per jaar worden geloosd. Een rapport van KWR van het voorjaar van 2023 berekende dat voor de Maas de helft van de PFAS-concentraties binnen Nederland wordt toegevoegd. Conclusie is dat het overgrote deel van de (in)directe emissies van PFAS **niet** in beeld, **niet** vergund en **niet** toegestaan is. Nader onderzoek naar PFAS in afvalwaterstromen is derhalve meer dan noodzakelijk.

De rode draad is dat overheden en omgevingsdiensten te weinig capaciteit hebben om hun VTH-taken naar behoren uit te voeren. Als de lozingen al niet in beeld zijn en de vergunningen niet tijdig herzien kunnen worden, is vanzelfsprekend toezicht en handhaving ook niet op orde. Vewin pleit ervoor dat de bevoegde gezagen, en dan vooral de omgevingsdiensten, voldoende worden toegerust om uiterlijk december 2024 een volledig overzicht te hebben van alle lozingen van PFAS en ZZS stoffen op oppervlaktewater. Voor de drinkwatersector is het essentieel dat dit overzicht snel beschikbaar komt én dat deze lozingen worden geminimaliseerd.

- **Zorg voor extra capaciteit en kennisontwikkeling bij omgevingsdiensten inclusief adequate financiering;**
- **Scherp vergunningen aan gericht op minimalisatie van emissies van ZZS en PFAS;**
- **Zorg voor een integraal overzicht van alle lozingen van PFAS en ZZS stoffen op oppervlaktewater, uiterlijk december 2024. Ga hiervoor gericht afvalwaterstromen bemonsteren en analyseren**

STEUN VOOR VOLLEDIGE EN SNELLE EUROPESE RESTRICTIE PFAS

Vewin steunt de dringende oproep van EurEau¹, de koepelorganisatie van de Europese waterbedrijven aan Commissievoorzitter Ursula von der Leyen. Deze oproep bepleit een volledige en snelle restrictie voor de productie, gebruik en import van PFAS. Het voorstel daartoe is momenteel in behandeling bij het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA). De gemeenschap en burgers moeten niet opdraaien voor de kosten en risico's verbonden aan de verontreiniging door PFAS. Het is belangrijk dat de Nederlandse regering volhardt in haar inzet op dit terrein om ervoor te zorgen dat onze watervoorraden, het milieu en de consumenten voor de komende generaties worden beschermd.

INVULLING VOORZORGSPRINCIPE EN OMKERING BEWIJSLAST

Vewin is positief over de inzet van de regering om vanuit het voorzorgsprincipe een strikter regime door te voeren voor emissies van PFAS en F-Gassen. Bij deze emissies zijn gegronde redenen om aan te nemen dat er negatieve effecten zijn voor mens en milieu. Ook het creëren van een verplichting in regelgeving om aanvullende informatie aan te leveren bij het bevoegd gezag waaruit blijkt dat de risico's van ernstige gevolgen zich ondanks de onderbouwde aanwijzingen daarvoor (toch) niet voor kunnen doen, is een stap vooruit. Beide punten zijn ook wensen van de omgevingsdiensten.

- **Volhard in de Nederlandse inzet voor een volledig en snel Europees verbod van alle PFAS;**
- **Implementeer voorzorgsprincipe en omkering bewijslast in regelgeving rond emissies.**

BIJLAGE

Brief Eureau van 4 maart aan Ursula von der Leyen

¹ https://www.eureau.org/doclink/eureau-to-president-von-der-leyen-pfas-fin/eyJ0eXAiOiJKV1QiLCJhbGciOiJIUzI1NiJ9.eyJzdWIiOiJldXJlYXUrdG8tY2kZ50LXZvbi1kZXI6G5V5ZW4tcGZhc1maW4iLCJpYXQiOiE3MDk2NDI3MzIsImV4cCI6MTcwOTcyOTEzLn0_ApfNxBBgO7nmDzCrHvCOQsRVXbXXiYXoiXnVwPQY5Aa

Meer informatie

Arjen Frentz
(070) 349 08 90
frentz@vewin.nl

Harrie Timmer
(070) 349 08 91
timmer@vewin.nl

Bezuidenhoutseweg 12 (070) 349 08 50
2594 AV Den Haag info@vewin.nl
Postbus 90611 www.vewin.nl
2509 LP Den Haag